

Nagyszékelyi Hírmondó

Önkormányzati kertészet

Az önkormányzat 3 éve vesz részt a Start Közmunkaprogram „Mezőgazdasági termékek előállítására” elnevezésű programjában. Összesen közel 2 hektáron (amely 17 különböző kertből tevődik össze) termesztünk konyhakerti növényeket, 14 hektáron pedig takarmánykukoricát. Ebben az évben 15 fő vesz részt a programban. A feldolgozást és a tartósítást 8 fő végzi. 2012-ben felépült a fóliasátor, melyben elő tudjuk nevelni a szükséges palántákat. A konyhához tartozó melléképületből lett kialakítva az előkészítő helyiség, ahol a termesztett zöldségeket tisztítani és tartósítani tudjuk. Többfajta növényt termesztünk és tartósítunk. Elsősorban a helyi konyhát látjuk el alapanyaggal, de a felesleget értékesíteni is tudjuk helyben. Az első évtől komposztálunk, idén már ezt a komposztot használtuk a fóliában. Az idei évben telepítettünk gyümölcsfacsemeteket, hogy később gyümölccsel is el tudjuk majd látni a gyerekeket és az időseket. Az önkormányzat a pályázati lehetőségek kihasználásával segíti munkánkat. Tavaly egyéves növénytermesztési és -tartósítási tanfolyamon vettünk részt 6 fővel. Az ott tanultakat hasznosítani tudjuk az elkövetkező időben. Pályázati forrásból traktort és hozzá tartozó talajművelő gépeket, hűtőládákat, konyhai gépeket, felszereléseket vásároltunk, amelyek megkönnyítik munkánkat. Köszönjük a polgármester úrnak a munkáját, hisz tudjuk, hogy nagyon sokat tesz azért, hogy működjön ez a program. Végül, de nem utolsó sorban köszönetet mondunk a dolgozóknak, akiknek keze munkája nyomán teremnek a növények és megtelnek a polcok.

Turula Sándorné

Az önkormányzat palántákat árusít 2014. 05. 08-tól (csütörtöktől) 8-10 óráig, amíg a készlet tart!

EGÉSZSÉGNAP 2014.

Téma: BABÁK – MAMÁK - CSALÁD

Időpont: 2014. május 15. csütörtök 10 órától

Helyszín: Művelődési Ház, Nagyszékely, Petőfi utca 14.

Előadások:

1. A mese fontossága, fajtái, jó-rossz mese tulajdonsága – Ludvig Erzsébet meseterápiával foglalkozó védőnő
2. Az antibiotikumok használata, védőoltások – Szabó Judit védőnő
3. Fogamzásgátlás a következő gyermek megszületéséig – dr. Bakóné Deák Zsuzsanna védőnő
4. Tartásjavító torna – Lukácsné Hildebrand Erzsébet óvónő
5. Nagyszékelyi iskolások műsora – Horváth Irén és Kántor István tanárok felkészítésével

Közösen **tornázunk** óvodásokkal, iskolásokkal és a szülőkkel, nagyszülőkkel.

A program ideje alatt a helyszínen **vérvnyomásmérést végeznek**, és az orvosi rendelőben házi orvosunk, dr. Csonka Mária **EKG-t** készít.

A termet a nagyszékelyi óvodások és iskolások alkalomhoz illő **rajzaival** díszítjük.

Ruhaosztás, csere-bere – az is vihet, aki nem hozott.

SALÁTAKÉSZÍTŐ VERSENY

2 fős csapatok is nevezhetnek, korhatár nincs, minden résztvevő ajándékot kap.

A kész salátákat 9 és 9.30 között lehet leadni a helyszínen, tálalásra alkalmas edényben.

Minden látogató megkóstolhatja és értékelheti a salátákat.

Saláta fajtabemutató – ismerkedés a helyben termesztett salátafélékkel

Szeretettel várjuk a kismamákat babáikkal együtt, és minden érdeklődőt!

Nagy Sándorné, Vöröskereszt

Borverseny

A Két Torony Nagyszékelyi Faluegylet ebben az évben ismét megrendezi hagyományos borversenyét 2014. május 31-én.

Minden kedves boros gazdát kérünk, hogy minél több mintával segítse a színvonalas lebonyolítást!

Meghívók és részletek Gáspár József titkár úrnál!

Pintér Imre

MAJÁLIS

A visszajelzések alapján nagyon jól sikerült a Majálisunk, amit az alábbiakban szeretnénk MEGKÖSZÖNNI.

A kenyérdagasztóknak és a kemence felfűtőjének a finom kenyereket: Bócsó Renátának, Arany Beának, Korecz Károlynak, Nyéki Gábornak.

7+1 próba feladatait elkészítőknak-levezetőknak: Lukácsné Hildebrand Erzsébetnek, Szép-Csépai Brigittának, Horváth Irénkének, Kántor Istvánnak, Velki Júliának, Czucz Juditnak, Hargita Anikónak, Hargita Boglárkának, Kolozsi Annának, Lukács Antinak, Lukács Péternek és Hargita Péternek.

Szedes Anikónak az áram ingyenes biztosítását, Farkas Jánosnak, Nagy Viktornak és Kántor Istvánnak a hangosítást és a jó hangulatot.

A sakkozás és a csocsóbajnokság levezetését köszönjük Velki Péternek.

A kártyázás vezetését Ruppert Péternek.

A trambulín felállítását Kántor Istvánnak, Lukács Lászlónak, Lukács Zoltánnak, Korecz Károlynak, Várkonyi Zoltánnak és Nagy Viktornak.

Turula Sándornak a kötélhúzás versekkel színesített levezetését. Székely Attila Istvánné Csillának és Vaszari Enikőnek a versenyek levezetésének segítségét.

Az önkormányzat dolgozóinak köszönjük a rendezvény előtt és után történő ki- és elpakolást. Akik süteményt sütöttek: Bolyky Boglárka, Buzásy Zsóka, Gombkötő Józsefné Katalin, Ér Annamária, Klubecz Lászlóné, Mireider Mihályné, Pintér Edit és azoknak, akiknek nevét nem is tudjuk. Mindazok segítségét is köszönjük, akik meglátták, mikor, miben segíthetnek!

Finom ebédünk elkészítőinek: Arany Beának, Várkonyi Áginak és csapatának, Turula Sándornének, Klubecz Lászlónének, Székely Attiláné Csillának, ifj. Mireider Misinek és Barátainak.

Az önkormányzat támogatását az ebéd anyagszükségletéhez.

Külön köszönöm Turula Sándorné Incinek a sok jó ötletet a közös játékokhoz, és azt, hogy lelkesen és segítőkészen támogatott, segített a majális szervezésében és megrendezésében!

Majális versenyek eredményei

7+1 próba gyermekverseny eredménye

- I. holtversenyben Velki András és Óvári Gergő,
- II. Bori Barnabás,
- III. Fülöp Véda

Csizmadobó verseny I. helyezés: Lukács Antal Asszonytolás talicskával

I. helyezés: Nagy Viktor és Kökény Zsanett

Tojásdobáló verseny

I. helyezés: Janurik Zoltán és Buzásy Zsóka

Kötélhúzásban számtalan győztes vegyes csapat volt, mindenkinek nagyon tetszett ez a feladat.

Asszonycipelő verseny

I. helyezés: Bolyky Boglárka és Tamás

Lánycipelőverseny I. Kökény Zsanett és Nagy Viktor

Csocsóverseny I. Lukács Antal és ifj. Mireider Mihály

Hargita Péterné

Szeretettel meghívjuk egy beszélgetésre, melyben Nagyszékely jövőképét próbáljuk közösen kialakítani. Gondolatébresztő kérdések:

Merre vegyük az irányt?

Falunk virágzásnak indulhat-e újból?

Melyek az erősségeink, amelyekkel élnünk kellene?

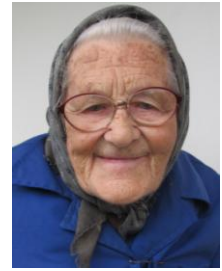
Hogyan tudná minél több itt lakó helyben biztosítani a megélhetését?

Mindenkit szeretettel várunk 2014. május 8-án, csütörtökön 17 órától az önkormányzati tanácsteremben, akik tenni is szeretnének falunkért és szívesen elmondanák a véleményüket!

Tisztelettel: Várkonyi Zoltán polgármester, Turula Sándorné és Hargita Péterné

Nagyszékelyi életutak

(Cikksorozat a régebben és újabban itt lakókról – 1. rész)

Az alábbi kérdésekre Bathó Lajosné

született Toppel Erzsébet, a 89 éves Lizi néni válaszolt 2014. 04. 25-én.

Mióta él itt Nagyszékelyen? Én már itt születtem, 1925. július 6. óta.

Honnan költözött ide a család? Németországból.

Mivel szokott foglalkozni? Földművesek voltunk, földekkkel, szőlővel foglalkoztunk. Nem volt különös más szakma. Földmunkát szívesen csináltam. Nem volt akadály, akár kapálni, akár kaszálni kellett. Ami szükséges volt, én mindent megcsináltam, amit bírtam.

Meséljen kicsit a családjáról! Az őseim, nagyapám, nagyanyám szegények voltak itt Nagyszékelybe'. Édesapám már élt akkor, amikor nagyszüleim elmentek Amerikába. Édesapámat itt hagyták a nagyszüleire. Mikor gondolták, hogy már elég a pénz arra, hogy földet tudjanak venni, akkor hazajöttek, és kezdtek földeket venni. Se földünk, se szőlőnk nem volt addig, de volt olyan, aki örült, hogy el tudja adni. Így vettek egy szőlőt és 12 db 1000–1200 öles földet, amin dolgozni lehetett addig, amíg nem jött a térszerzés. Kis házuk volt addig, szoba, konyha, kamra. 1931-ben – ha jól emlékszem – kezdtek építeni és gazdálkodni a nagyapámék. Úgy hívták a Nagyapámat: Toppel György. Édesapám, és volt egy fűtestvérem is, ezt a nevet kapta. Kútvolgyben laktunk. Hátrább voltunk, mint ahol átjáró volt a Magyar utcára, onnan a 3. házban laktunk.

Én szerettem iskolába járni, a bátyám meg még jobban, ő nagyon jó tanuló is volt, kitűnő tanuló volt végig. 6 osztályt jártunk általános iskolába és utána 3 évet még, amit akkor ismétlő iskolának hívtunk. Gyerekek voltunk, de már ki szoktunk menni szüleinkkel a határba, megtanulni a földmunkát. Mikor már felnőttünk, a bátyámmal együtt, aki 3 évvel volt idősebb nálam, mink is szoktunk kimenni a határba dolgozni. Bátyám is megnősült, én is férjhez mentem, és így éltünk addig, amíg jött az a másik fordulat.

Milyen kapcsolatban van az újabban beköltözőkkel? Mi mindenkivel jóba voltunk. Akárki jött, nem haragudtunk. Felvidékről jöttek emberek. Elvették a svábok házait. Akik a mi házunkat kapták meg felvidékiek, azoknak a fiuk lett az én férjem. Megismerkedtünk velük, hát ott volt a mi házunk, és azoknak volt egy egyetlen fiuk, és az lett akkor a férjem, és attól volt aztán családom.

Én jóba voltam mind a beköltözőkkel, és úgy érzem, nem bántottuk egymást. Barátságban voltam, akár Felvidékről jöttek, akár Németországból vagy Jugoszláviából. Édesapám az egyháznál volt mindig vezető ember, tőle örököltem a barátságosságot. Édesapámat is mindenki szerette, nem volt haragosunk vagy ellenségünk.

Mit üzen a Nagyszékelyi Hírmondó olvasóinak? Én mást nem tudok mondani, énnekem nem volt haragosom, ha az utcán összetalálkoztam valakivel, mindenkivel kedves voltam és velem is azok voltak, még ha mindjárt nem is ismertem még, de ugye az idő hozta, hogy hát megismertünk mindenkit, aki a faluban van. Az hozza a falunak az összehozását, hogy nem az egyik erre szalad, a másik arra. Ne nézze le az egyik ember a másikat valami miatt. Aki dolgozott, az meg is élt abból, és örült neki.

Hargita Péterné

Bemutatkozik a Tell család

Tell Róbert vagyok, idén tavasszal költöztünk Paksról feleségemmel, Ritával és kisfiunkkal, Nimróddal a Dózsa György utcába, albérletbe. Meguntuk a város zaját, porát. Feleségem jelenleg gyesen van, én pedig tűzoltóképzésre járok. Végzettségeinket tekintve én szerkezetlakatos vagyok, feleségem pénzügyi iskolába járt, és a keramikus szakmát is kitanulta. Szeretnénk – amennyire lehetséges – önfenntartó módon élni, ezzel kapcsolatosan sokat tanulni, fejlődni.

Bócsó Renáta

Adónk 1%-a

A Két Torony Nagyszékelyi Faluegylet nevében kérünk mindenkit, hogy segítse munkánkat adója 1%-ának felajánlásával, és ha teheti, kérje ezt ismerőseitől, munkatársaitól is!

Adószámunk: **18096277-1-41**

Pintér Imre

Nagyszékelyi világháborús emlékek (I.)

Nagyszékely az évszázadok során osztozott a környező települések sorsában. A háborúk, pusztítások és az elnéptelenedés ezt a falut sem kímélte.

Történelme során az egyik legnagyobb véráldozatot az első világháború eseményei követelték. Jóformán minden hadra fogható lakost bevonultattak, elsősorban a Monarchia közös irányítású székesfehérvári ezredébe, a 69. sz. gyalogezredbe és az ugyancsak székesfehérvári 17. sz. honvéd gyalogezredbe.

Az 1860-ban alakult 69. gyalogezred a kiegyezés után a császári és királyi, azaz közös hadseregbe tartozott. A 69-eseket 1915-től ezredtulajdonosokról Hindenburg-bakák néven ismerték. Fejér vármegyéből, valamint Tolna és Esztergom vármegyék 2-2 járásából sorozták őket. A nagyszékelyi hadkötelesek és bevonultattak döntő többségét ebbe a gyalogezredbe sorozták be a nagy háború idején. Bevett gyakorlat volt, hogy a német származású katonákat lehetőség szerint a közös haderőbe irányították.

Az első világháború nagyszékelyi hősi halottai és hősei is nagyrészt ebből a gyalogezredből kerültek ki. 50 fő esett el a harcokban, azaz minden harmadik bevonultatott életét vesztette! A háborúban elesettek közül sokak eltemetési helye ismeretlen. Nagyszékelyben mindössze három elesett katonát temettek el.

Az emlékoszlopokat eredetileg a központból a nagytemplomhoz felvezető útszakasz mellett állították fel az első világháborút követően. Az oszlopokat párosával helyezték el, valószínűleg rokonok, barátok kerültek egymás elé-mögé. *(Kérjük, hogy olvasóink írják meg nekünk, vagy mondják el, ha tudnak valamit az emlékoszlopok eredeti helyével kapcsolatban! Régi fotókért is hálásak lennénk. A szerk.)*

Az emlékoszlopok anyaga beton, amelyekre bronzozott plaketteket erősítettek. Ezek feliratozása és díszítése is egységes lett. A díszes, kör alakú lapokon körben koszorú, alul rohamsisak és plasztikus kard-ábrázolás látható. Középen rögzítették a hősi halott nevét, az ezred megjelölését, amelyben szolgált, és katonai rangját.

Napjainkban már nagyon rossz állapotban vannak ezek az emlékoszlopok, hiszen „az idő nem kíméli magukat a sírköveket sem”. Ma már csak néhány oszlopon látható a plakett.

A faluban működő Két Torony Nagyszékelyi Faluegylet pályázatot nyújtott be az emlékoszlopok, a plakettek és a hősi emlékmű helyreállítására.

(A szövegben felhasznált adatok Mireider Beáta, Szerecz Miklós munkáiból kerültek átvételre.)

Fábián Imre

Anyák napja (népköltés)

Már megjöttünk ez helyre,
Anyánk köszöntésére.
Anyám, légy reménységben,
Köszöntlek egészségben!

Amennyi a zöld fűszál,
Égen ahány csillag jár,
Májusban a szép virág:
Annyi áldás szálljon rád!

Kiss Jenő: Anyád szemében

Anyád szemében ott a nap;
sugarai rád hullanak,
hogy nőj te szépen.

Anyád szemében ott a hold;
beteg ha voltál, rád hajolt
a lázas éjben.

Anyád szemében ott a víz;
a könny, ha utad félre visz,
jaj! baj ne érjen...

Anyád szemében ott a tűz;
ha csüggednél, szívedbe tűz,
lobogjon, égjen!

Kíváncsiak Klubja

1953 októberében kezdte meg a Magyar Rádió Ifjúsági Osztálya a Kíváncsiak Klubja című sorozatát. A műsorok a hallgatók kérdéseire épültek. A kíváncsiság kiapadhatatlan forrása lett a műsornak. Már az első felhívástól kezdve áradtak a kérdések. Kisiskolásoktól nyugdíjasokig minden korosztályból jelentkeztek kíváncsiak. A sorozat megformálója, kialakítója és állandó írója Dr. Bély Pál volt. Új sorozatunk a hajdani rádióműsorban elhangzottak alapján íródott. Az egyes írások igyekeznek alkalmazkodni a havi aktualitásokhoz. Első alkalommal fogadják szívesen a májusi Egészségnaphoz kapcsolódó témát.

Mióta használnak szappant?

Liebig, a nagy német kémikus mondása szerint valamely nép kultúrájának legbiztosabb mértéke a szappanfogyasztás nagysága.

Hangzatos mondás, csak hogy nem egészen igaz. Számos ősi kultúrát ismerünk, melyben nem használtak a szappant, de ismerték a fürdést. A görögök és rómaiak fürdőikben szappan helyett bizonyos földfajtákat, alkáli tartalmú anyagokat használtak; ezt illatosították is. Egyszerű „toalettszappan” volt a babliszt.

Hát a ruhát mivel mosták? Legtöbbször csak „folyóvízben”, patakokban vagy folyók partján sulykolással távolították el a ruhából a szennyeződést. A fűre kitergetett ruhát aztán a nap szívtva szép fehérre. Nauszikaá, a phaiák királylány éppen ruhát mos társnőivel a tengerparton, amikor rátalál a hajótörött Odüsszeuszra. Gudrun, a fogoly germán hercegnő viszont kényszermunka gyanánt végzi a mosást – és az Északi-tenger hidegebb, mint a Földközi!

Már az ókorban is tisztították azonban a ruhát vegyszeres úton. Az úgynevezett „derítőföld” vagy „kallóföld” magába veszi a gyapjából a zsírt, a lúgok a zsírral pedig oldható vegyületeket alkotnak. A fahamuból készült lúgot évezredekig használták ruha mosására. Ismerték a habzóanyagot tartalmazó szappangyökeret is.

Az idősebb Plinius szerint szappant vagyis sapo-t először a gallok és a germánok készítettek, de nem tisztálkodásra, hanem a hajuk szőkítésére. A mai értelemben vett szappan első biztos említése 385-ből származik. 800 táján már általánosan elterjedt a szappanfőzés. Faggyút és hamuzsírt főztek össze nagy üstökben. A kenőszappant a 12. század óta ismerik.

A faggyúból főzött szappanok bizony nem voltak kellemes illatúak. A kemény toalettszappant az arabok találták fel, olívaolajból és fahamu lúgából készítették. Illatosították is, de ezt az import luxuscikket csak a jómódú emberek tudták megvásárolni.

A múlt században terjedt el jobban a növényolajból készült szappan. Nagyüzemi gyártása William H. Lever névéhez fűződik. Nemcsak kellemesebb illatú és jobban habzik, mint a faggyúszappan, hanem olcsóbb is, különösen, ha melléktermékét, a glicerint nem hagyják benne, hanem só hozzáadásával kicsapatják belőle. A glicerin a robbanóanyagok gyártásának fontos alapanyaga. Az élelmes Mr. Lever néhány év alatt milliomos lett. Fritz Henkel pedig a mosószódát keverte vízüveggel – ő a mosópor atyja.

közreadta Nagy Sándor

Az újságot kiadja Nagyszékely Község Önkormányzata. • 7085 Nagyszékely, Táncsics u. 11., Tel.: 74/408-393

Az újság interneten is elérhető a www.nagyszekely.hu honlapon.

Az újság létrejöttét segítette: Bócsó Renáta 70/429-38-43, Hargita Péterné,

Várkonyi Zoltán és az Önkormányzat dolgozói.

Korrektor: Bori Tamás.